TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

Telegram: https://t.me/kpsscografya18

HÜSEYİN ŞİMŞEK

TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

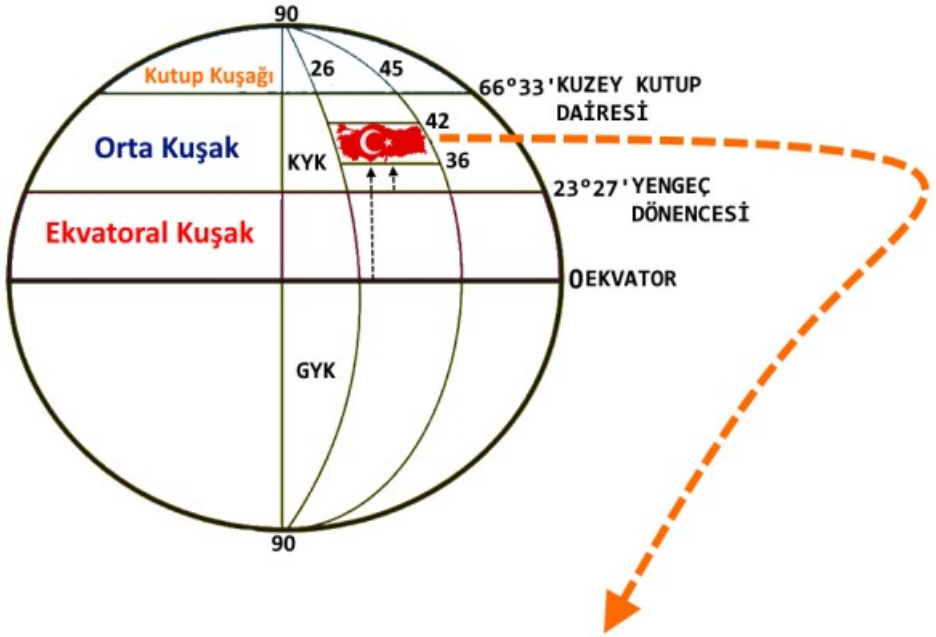
MATEMATİK (MUTLAK) KONUM

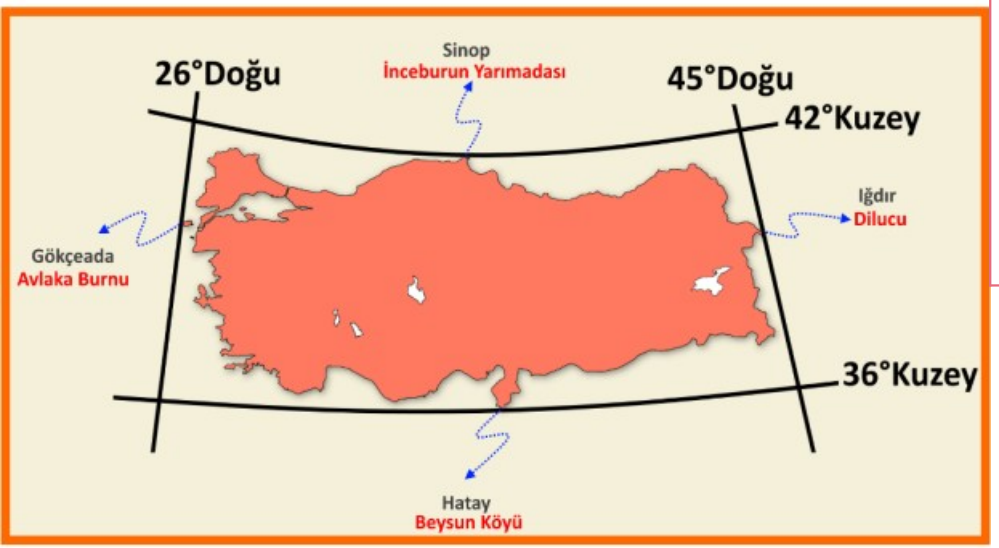
Türkiye’nin enlem (paralel) ve boylamları (meridyen) ile ifade edilen konumdur. Ayrıca bu durumlara bağlı olarak ortaya çıkan

ÖZEL (GÖRECELİ) KONUM

Türkiye’nin komşularına, önemli deniz ve boğazlara, maden üretim sahalarına vs kısacası enlem ve boylamla açıklanmayan her

MATEMATİK KONUM

Türkiye 36-42 Kuzey Paralelleri 26-45 Doğu Meridyenleri arasında yer alır.

- Yani kısacası Türkiye Başlangıç Paraleline göre Kuzey Yarım Küre'de, Başlangıç Meridyenine göre Doğu Yarım Küre'de yer alır.
- Türkiye dönenceler ile kutup daireleri arasında yer alır. Yani Orta Kuşakta yer alır.
- Türkiye Yengeç Dönencesinin kuzeyinde yer alır. (dönenceler dışında)

Paralel

- Doğu – Batı doğrultusunda uzanan hayali çizgilerdir.
- Başlangıç noktası 0.Ekvatordur.
- Ekvatorun kuzeyine KYK, Güneyine GYK denir. Türkiye KYK da yer alır.
- Ardışık iki paralel arası mesafe 111 km'dir.
- Paralellerin boyları ekvatordan kutuplara doğru kısalır.
- Türkiye 36 – 42 kuzey paralelleri arasında yer alır.

Meridyen

- Kuzey – güney yönlü uzanan hayali çizgilerdir.
- Başlangıç meridyeni İngiltere'nin Londra şehrindeki Grenweeç kasabasından geçer.
- Başlangıç meridyeninin doğusuna DYK, batısına BYK denir. Türkiye DYK da yer alır.
- Meridyenler arası zaman farkı 4 dakikadır.
- Meridyenler arası mesafe ekvatordan kutuplar doğru azalır.
- Meridyenlerin boyları eşittir.

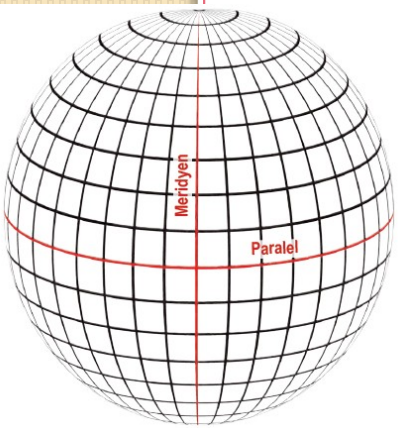
Paraleller ile ilgili bazı önemli özellikler

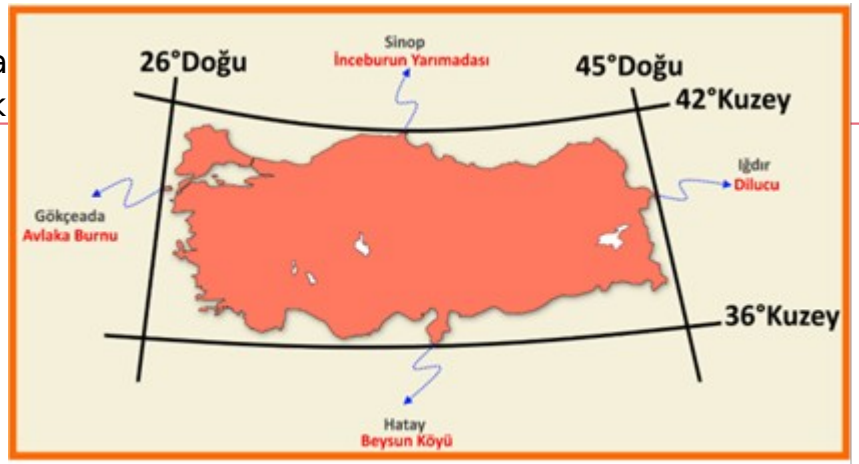
- Türkiye başlangıç paralelinin kuzeyinde yani Kuzey Yarım Küre'de bulunur.
- Türkiye üzerinden toplamda 6 paralel geçmektedir.
- Her paralel arası sabit olmak üzere 111 km kuş uçumu mesafe bulunmaktadır.
- Yani 6x111= 666 km Türkiye'nin en güneyi ile en kuzeyi arasındaki mesafedir.
- Türkiye başlangıç paraleli olan ekvatorun kuzeyinde kalmaktadır.(Yani Kuzey Yarım Kürede)

Meridyenlerle ilgili bazı önemli özellikler

- Türkiye 26 – 45 doğu meridyenleri arasında yer alır.
- Yani Türkiye üzerinden 19 meridyen geçer.
- 19 meridyeni 4 ile çarptığımızda 76 dakika yapar.Yani Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasındaki süre farkı bu kadardır.
- Kuzeye doğru meridyen aralıkları daralır.
- Meridyenlerin dereceleri batıdan doğuya doğru büyür.

erin boyla
e doğru k

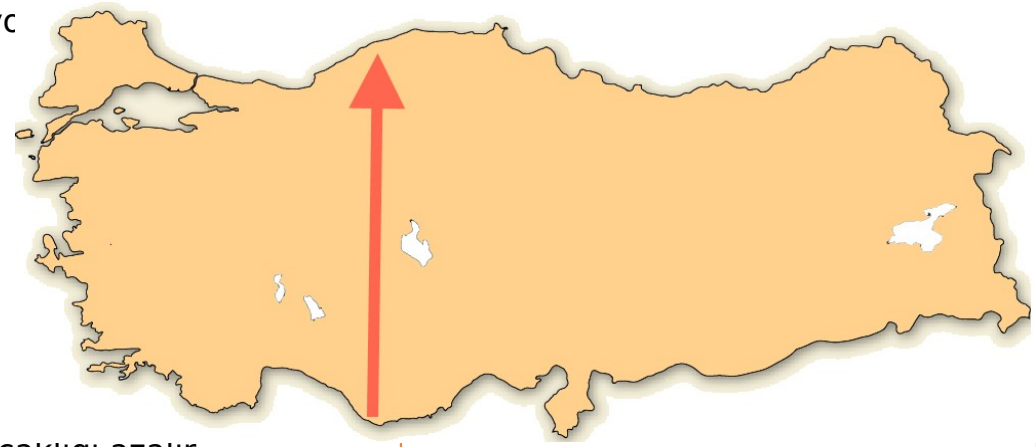

TÜRKİYE'NİN KUZEY YARIM KÜREDE YER ALMASININ SONUÇLARI

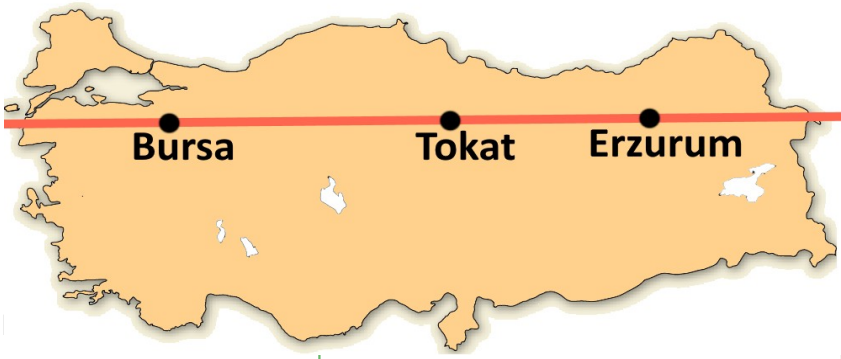
Güneyden Kuzeye Doğru Gidildikçe

- Güneş ışınlarının geliş açısı daralır.
- Güneş ışınlarının atmosferde tutulma oranı artar.
- Sıcaklık azalır.
- Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yo
- Olgunlaşma süresi uzar.
- Yerleşme üst sınırı azalır. (Alçalır)
- Tarım üst sınırı azalır. (Alçalır)
- Orman üst sınırı azalır. (Alçalır)
- Kalıcı kar alt sınırı azalır. (Alçalır)
- Maki üst sınırı azalır.
- Gurup ve Tan süresi uzar.
- Yerçekimi artar.
- Çizgisel hız azalır.
- Deniz suyu tuzluluk ve deniz suyu sıcaklığı azalır.
- Paralellerin boyları kısalır.
- Meridyenler arası mesafe azalır.
- Kutup yıldızını görme açısı büyür.
- Gece – gündüz süre farkı artar.
- Gölge boyu uzar.
- En yüksek sıcaklıklar Haziran, Temmuz ve Ağustosta ölçülür.
- Atmosferin kalınlığı azalır.
- Haritalarda Dünya'nın şekline bağlı olarak ortaya çıkan bozulmalar artar.
- Güneyden gelen rüzgârların sıcak, kuzeyden gelen rüzgârların soğuk olması
- 21 Mart'tan sonra gündüz süresinin 12 saatten fazla olmaya başlaması
- 21 Haziran'da en uzun gündüzün yaşanması
- Yaz süresinin kış süresinden uzun olması

Aynı enlem üzerinde neler aynıdır?

- Ekvatora ve kutuplara kuş uçuşu uzaklıkları aynıdır.
- Güneş ışınlarını aynı açıyla alırlar.
- Cisimlerin gölge boyları aynıdır.
- Gece- gündüz süreleri birbirine eşittir.
- Gece- gündüz arasındaki fark aynıdır.
- Grup ve tan süreleri aynıdır.
- Dünyanın çizgisel dönüş hızı aynıdır.
- İki meridyen arasındaki mesafe aynıdır.
- Aynı iklim kuşağında bulunurlar. Fakat ayn
  görülmeyebilir (özel konumdan dolayı).

Aynı enlem üzerinde neler aynı değildir?

- Yerçekimi (Hepsi kıyıdaysa veya aynı yükseltiye sahipse aynıdır.)
- Yerel saat
- Öğle vakti
- Sıcaklık (Özel Konumdan dolayı)
- Başlangıç meridyenine uzaklığı
- Güneşin doğuş batış anı
- Olgunlaşma süresi

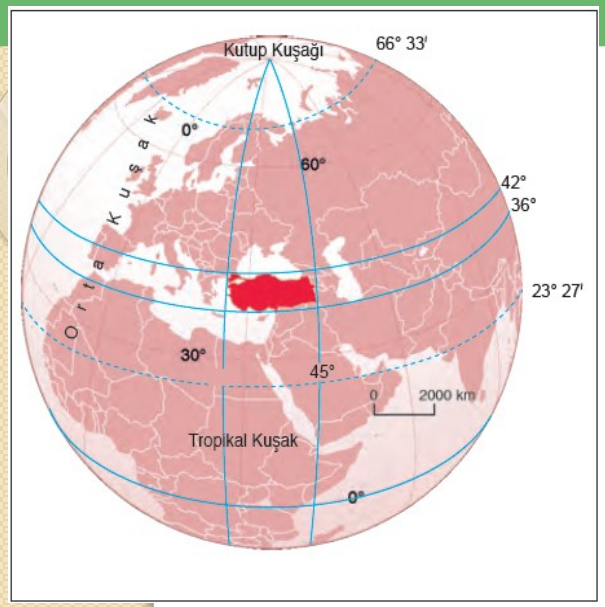
Not: Aynı enlem üzerinde yer çekimi neden aynı değildir?
Çünkü yükseldikçe yerin merkezine olan mesafe artar. Bu da yer çekiminin azalmasına neden olur.
Bu yüzden yükselti arttıkça yer çekimi azalır diyebiliriz.

ÖNEMLİ NOT: Eğer soruda verilen merkezlerin hangi ikisinin arasındaki sıcaklık farkı sadece enlemle açıklanır diye sorarsa arayacağımız iki şehrin deniz kıyısında ve enlemlerinin farklı olmasına dikkat edelim.

- Mesela yukarıda verilen haritada Antalya ve Samsun arasındaki sıcaklık farkı sadece enlemle açıklanır. Çünkü ikisi de kıyıda yer alır.
- Diğer verilen şehirlerarasında ise sadece enlemle açıklanmaz. Mesela Şanlıurfa il Kars arasındaki sıcaklık farkı

TÜRKİYE'NİN ORTA KUŞAKTA YER ALMASININ SONUÇLARI

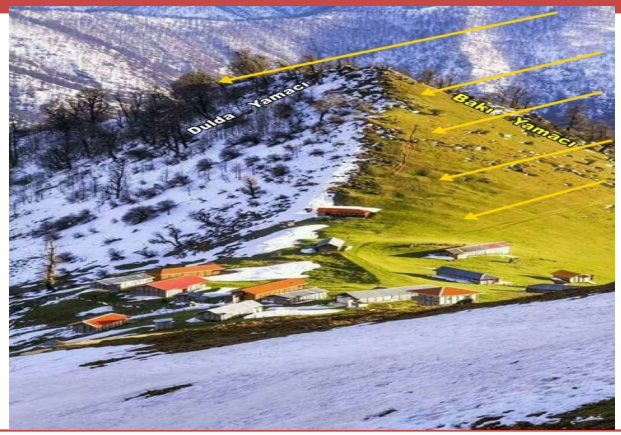
- Akdeniz iklimi
  - Terra rossa
  - Maki
  - Zeytin
- Batı rüzgârları
- Cephe yağışları
- Dört mevsim
- Mevsimlik sıcaklık farklarının belirgin olması
- Mevsimler arasında girişi

TÜRKİYE'NİN DÖNENCELER DIŞINDA YER ALMASININ SONUÇLARI

- Güneş ışınlarını hiç 90 derecelik açıyla almaz.
- Güneş ışınlarını güneyden alır.
- Gölge yönü daima kuzeydir.
- Gölge boyu hiç 0 olmaz.
- Bakı yönü daima güneydir.

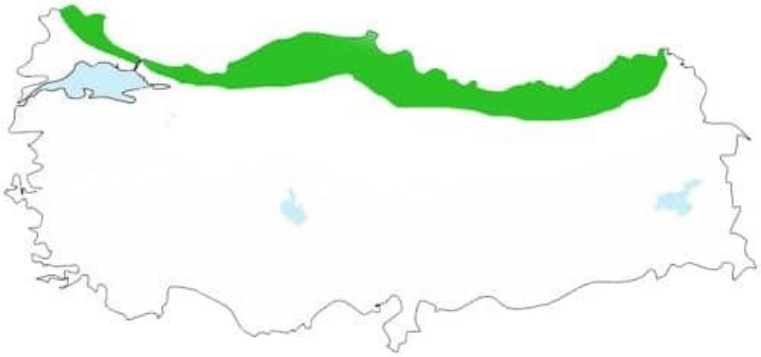
Bakı nedir?

- Bakı dağların güneş ışınlarını en iyi açıyla alan yamaçlarıdır. Türkiye'de bakı dağların güneye bakan yamaçlarıdır. Türkiye'nin her yerinde bakı yönü aynıdır. Diğer yamaç ise duldadır.
- Karadeniz'de bulunan dağların kuzey yamaçlarında denizelliğin etkisiyle kuzey yamaçlar daha sıcaktır. Bu durumun sebebi denizelliktir. Bu alanda bakıya ters bir durum ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de bakı olan yamaçlarda (Güney)

- Güneş ışınlarını daha dik alır.
- Sıcaklık fazladır.
- Güneşlenme süresi daha uzundur.
- Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi dah
- Karlar daha erken erir.
- Kalıcı kar alt sınırı daha yüksekten geçe
- Yerleşme üst sınırı daha yüksekten geçe
- Orman üst sınırı daha yüksekten geçer.
- Tarım üst sınırı daha yüksektir.

TÜRKİYE'NİN DOĞU YARIM KÜREDE YER ALMASININ SONUÇLARI

- **Meridyen dereceleri batıdan doğuya doğru büyür.**
- **+2. ve +3 saat diliminde yer alır.**
- **Yerel saati başlangıç meridyeninin yerel saatinden ileridir.**

Görsel 1.117. Ülkemizin dünyadaki yeri

HEM MATEMATİK KONUM HEM ÖZEL KONUMLA AÇIKLANABİLECEK DURUMLAR

- **Boğaz akıntılarının görülmesi**
- **Türkiye’de iklim çeşitliliğinin fazla olması**
- **Yerçekimi**
- **Sıcaklık**
- **Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi**

Yerel saat hesaplamaları

- **Doğuda yerel saat her zaman ileridir.**
- **Batıda yerel saat her zaman geridir.**
- **Aynı boylam üzerindeki büyün noktalarda yerel saat aynıdır.**
- **Meridyenler arası zaman farkı 4 dakikadır ve bu durum Dünya'nın her yerinde aynıdır.**

Örnek Soru

42^0 doğu boylamı üzerindeki Siirt'te yerel saat 9.16 iken 28^0 doğu boylamı üzerindeki Bursa'da yerel saat kaç olur?

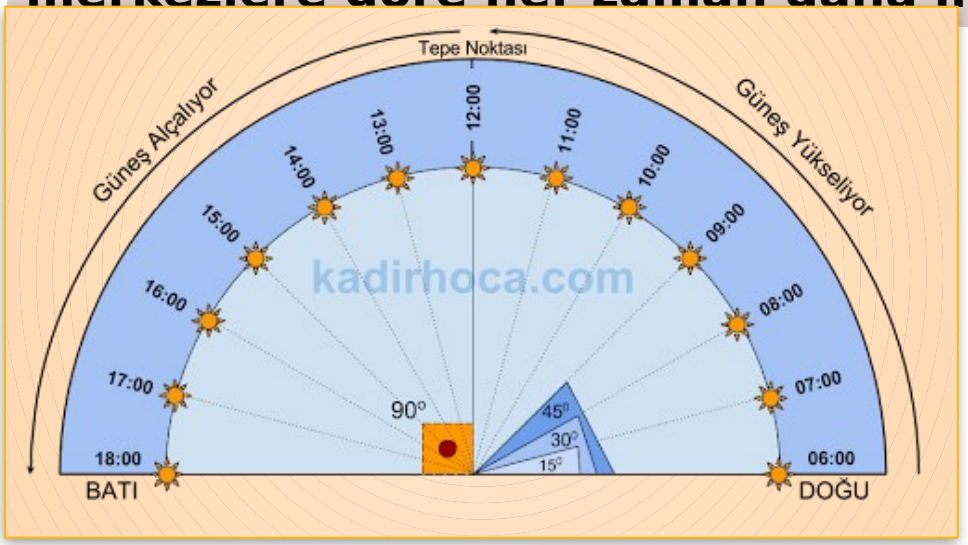
A) 10.22
B) 09. 30
C) 08.20
D) 09.02
E) 10.12

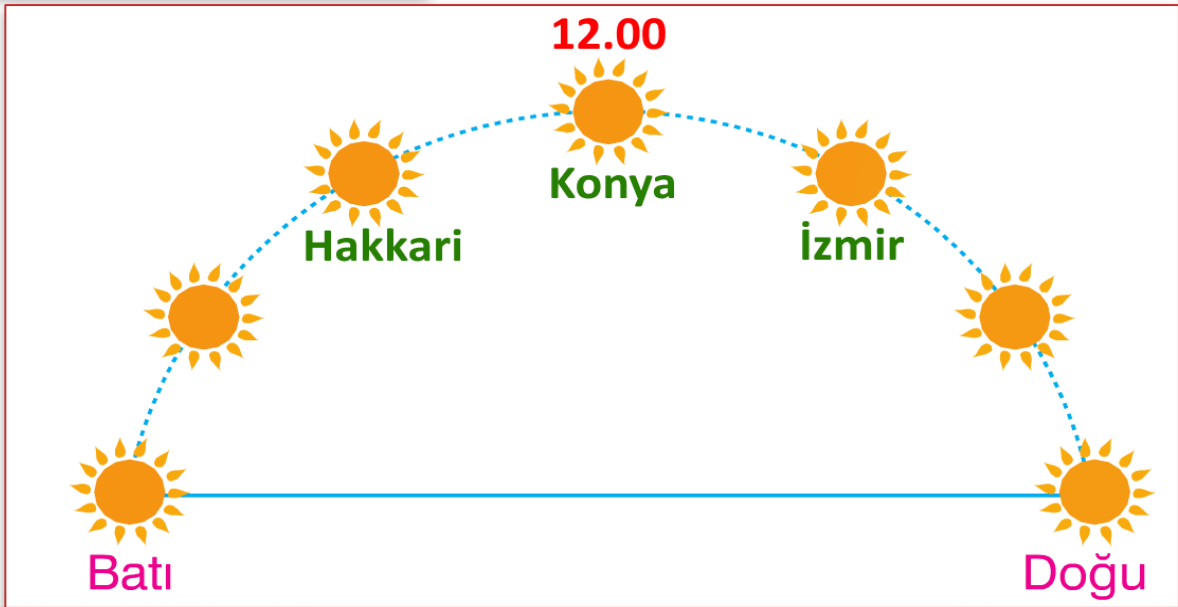
Çözüm: İlk önce boylam farkı bulunur. 42–28= 14 Bunu da her meridyen arası 4 dakika olması sebebiyle 4 ile çarpıyoruz. 14*4=56 dakikadır. Daha batıda yer alan bir merkezi sorduğu için yerel saat geri olacaktır. Bu yüzden çıkarma işlemi yapacağız

09.16
- 00.56

Güneş problemleri

Bu problemlerde dikkat edilmesi gereken husus güneşin konumudur.
Doğudaki merkezlerde güneşin konumu batıdaki merkezlere göre her zaman daha ileridir.

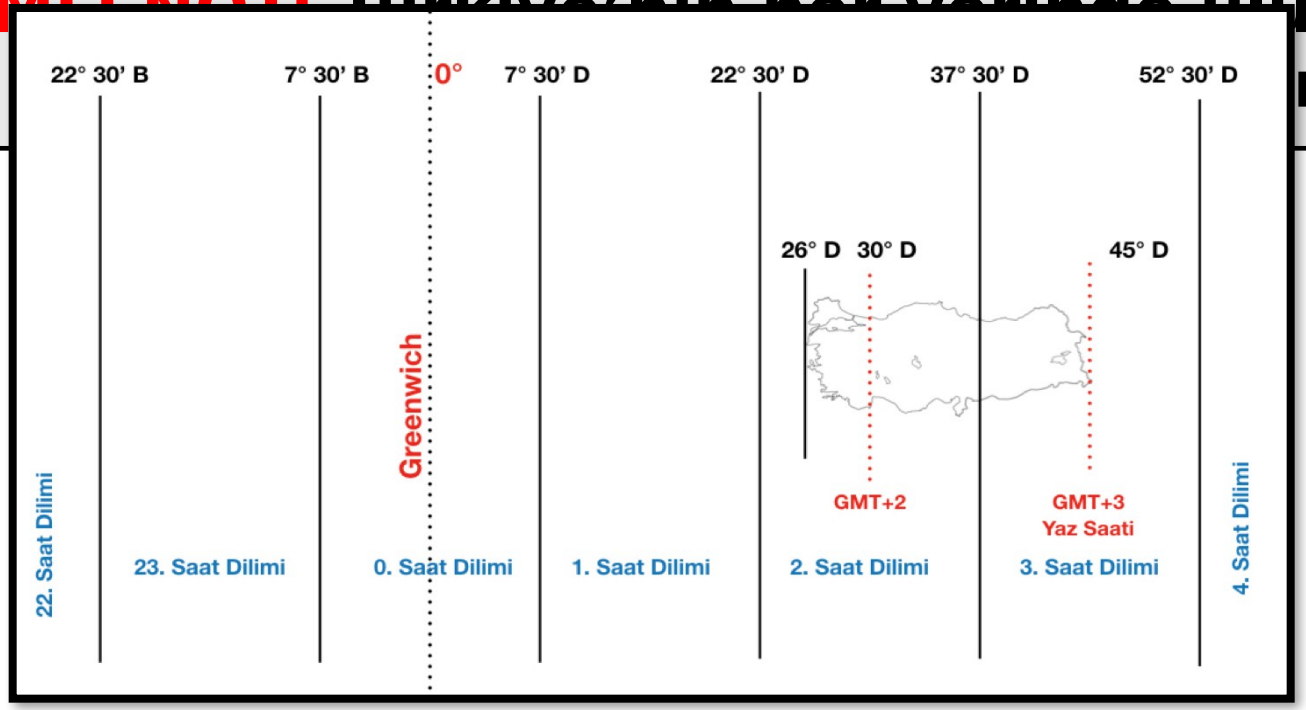

Türkiye hangi saat dilimlerinde yer alır?

Türkiye Doğu Yarım Küre'de 26 – 45 Doğu Meridyenleri arasında yer aldığı için +2 ve +3. saat dilimlerinde yer alır.

Türkiye +3.saat diliminde yer alan Iğdır'ın saatini ulusal saat (ortak saat) olarak kullanır.

ÖNEMLİ NOT: Türkiye'nin her yerinde ulusal saat

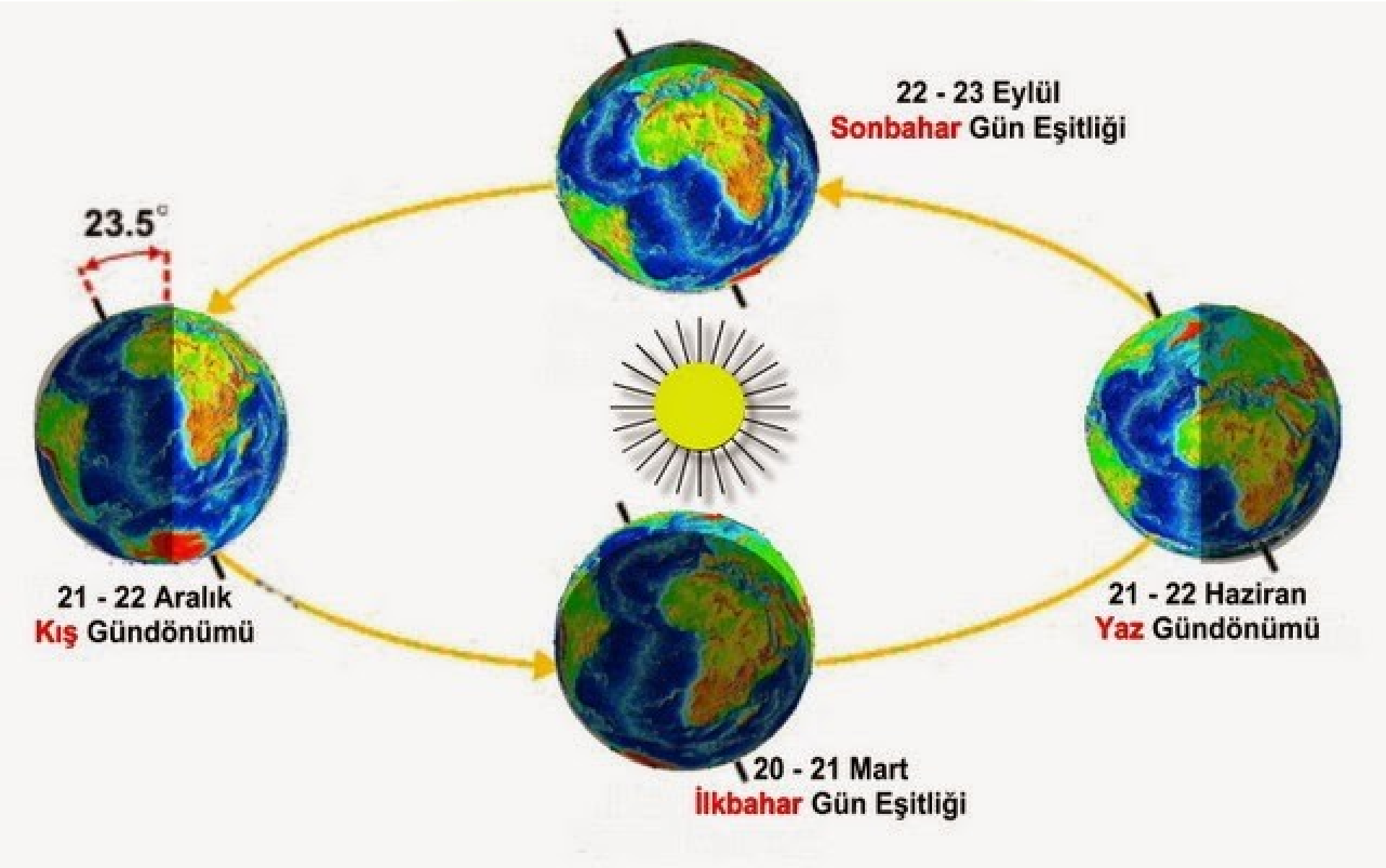
Türkiye aynı enlem ve boylam dereceleri ile Güney Yarım Kürede yer alsaydı?

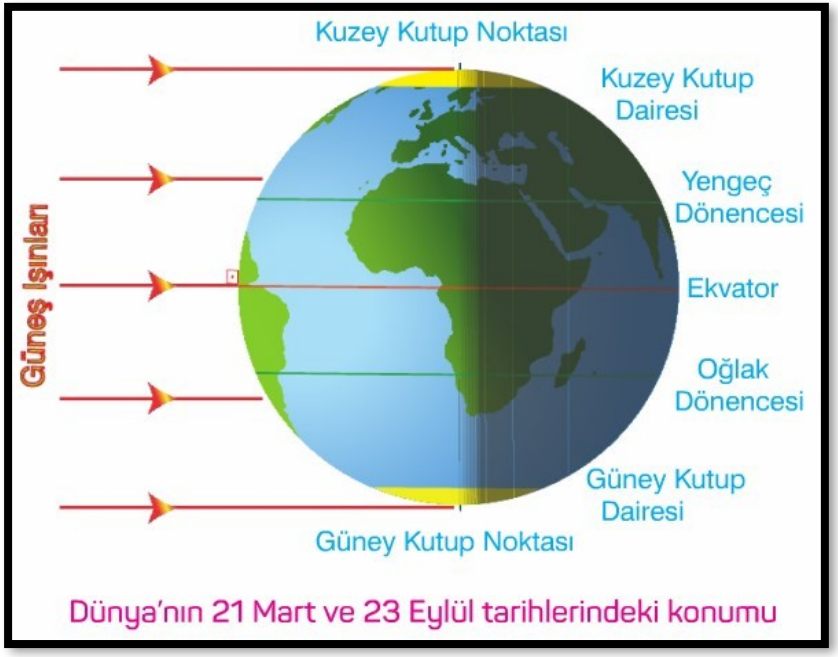
- Akdeniz iklimi
- Batı rüzgarları
- Cephe yağışları
- Dört mevsim
- Bulunduğu saat dilimi yine aynı olurdu.
- Enleme bağları değişikler kuzeyden güneye doğru değişirdi.
  - Yerçekimi kuzeyden güneye doğru artarı.
  - Çizgisel hız kuzeyden güneye doğru azalırdı.
  - Gurup ve tan süresi kuzeyden güneye doğru uzardı.
  - Gece – gündüz süre farkı kuzeyden güneye doğru artardı.

MATEMATİK KONUM SONUCU OLUŞAN DİĞER DURUMLAR

- Türkiye’de fiyort, skayer ve resifli kıyıların görülmemesi
- Türkiye’de kıyılarda buzul şekillerine rastlanmaması
- Türkiye’de güneşin doğuş batış anı ve yerinin sürekli değişmesi
- Boğazlarda alt akıntıların oluşması
- Türkiye’de yaz süresinin kış süresinden uzun olması
- Akdeniz İklim Bölgesi’nde zeytin tarımı yapılması
- Kutup Yıldızı’nın görülebilmesi

MEVSİMLER

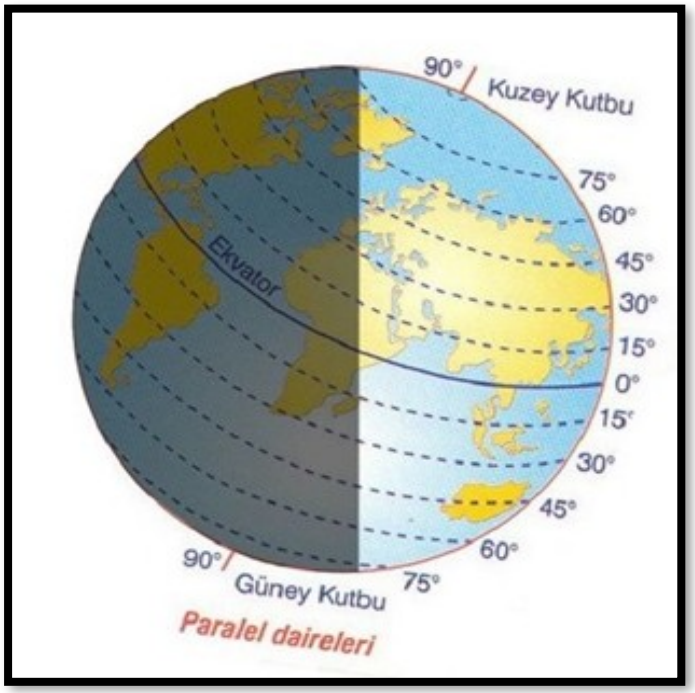

22 - 23 Eylül
Sonbahar Gün Eşitliği
23.5°
21 - 22 Aralık
Kış Gündönümü
21 - 22 Haziran
Yaz Gündönümü
20 - 21 Mart
İlkbahar Gün Eşitliği

Dünya'nın 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerindeki konumu

21 MART (EKİKOKS)

- ✓Bu tarihte güneş ışınları ekvatora dik gelir.
- ✓Tüm dünyada gece-gündüz eşitliği yaşanır.
- ✓Türkiye'de ilkbahar başlangıcıdır.
- ✓Bu tarihte aynı boylamda bulunan merkezlerde güneş aynı anda doğar ve aynı anda batar.
- ✓Bu tarihten sonra Türkiye'de gündüzler gecelerden uzun olmaya başlar.

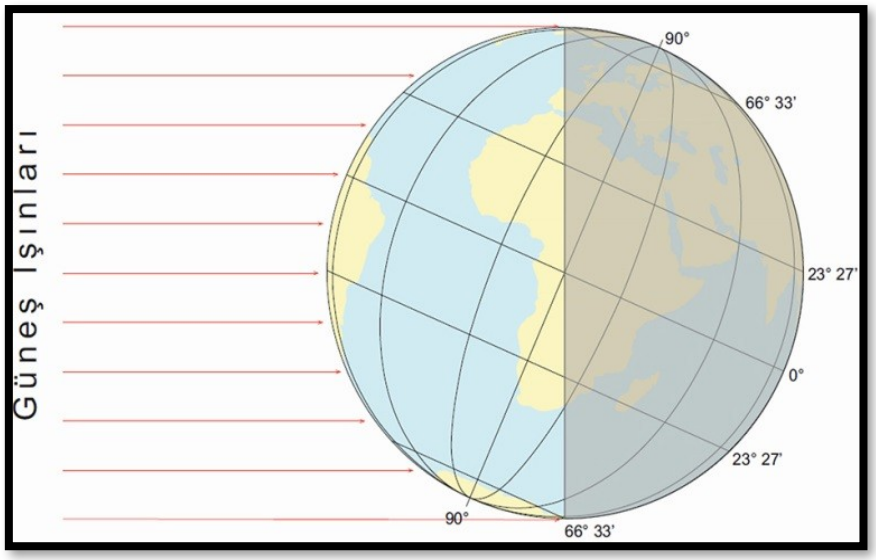
21 HAZİRAN

- ✓Güneş ışınları Yengeç dönencesine dik açıyla gelir.
- ✓Güneş ışınları Türkiye'ye gelebileceği en dik açıyla gelir.Bu yüzden en kısa gölgeler oluşur
- ✓Türkiye'de yaz başlangıcıdır.
- ✓Türkiye'de en uzun gündüz en kısa gece yaşanır.
- ✓Türkiye'de kuzeye gidildikçe gündüz süresi artar.
- ✓Bu tarihten sonra gündüzler kısalmaya geceler uzamaya başlar.
- ✓Türkiye'de güneş ışınlarının tutulma oranı en azdır.

23 EYLÜL

- ✓Bu tarihte güneş ışınları ekvatora dik gelir.
- ✓Tüm dünyada gece-gündüz eşitliği yaşanır.
- ✓Türkiye'de sonbahar başlangıcıdır.
- ✓Bu tarihte aynı boylamda bulunan merkezlerde güneş aynı anda doğar ve aynı anda batar.
- ✓Bu tarihten sonra Türkiye'de geceler gündüzlerden uzun olmaya başlar.

21 ARALIK

- ✓Güneş ışınları Oğlak dönencesine dik açıyla gelir.
- ✓Güneş ışınları Türkiye'ye gelebileceği en eğik açıyla gelir. Bu yüzden en uzun gölgeler oluşur.
- ✓Türkiye'de kış başlangıcıdır.
- ✓Türkiye'de en uzun gece en kısa gündüz yaşanır.
- ✓Türkiye'de kuzeye gidildikçe gece süresi artar.
- ✓Bu tarihten sonra geceler kısalmaya gündüzler uzamaya başlar.
- ✓Türkiye'de güneş ışınlarının tutulma oranı en fazladır.

21 MART - 23 EYLÜL ARASINDAKİ TARİHLER

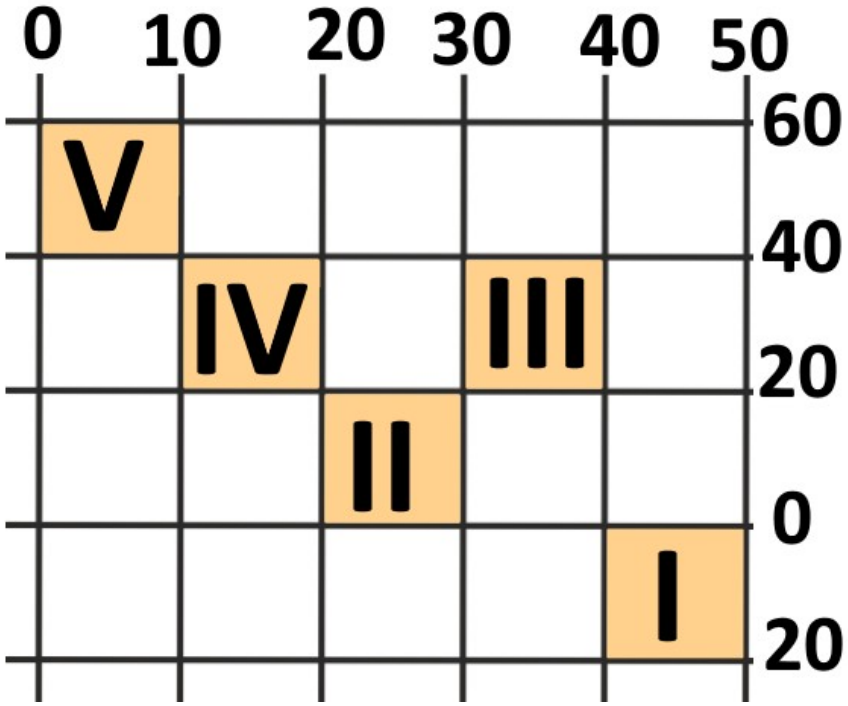
23 EYLÜL - 21 MART ARASINDAKİ TARİHLER

21 MART İLE 21 HAZİRAN ARASINDAKİ TARİHLER	21 HAZİRAN İLE 23 EYLÜL ARASINDAKİ TARİHLER
Bu tarihler arasında Türkiye'de gündüz süresi gece süresinden fazladır ve gündüz süresi uzamaya devam eder.	Bu tarihler arasında Türkiye'de gündüz süresi gece süresinden fazladır ve her geçen gün gündüz süresi kısalır.
23 EYLÜL İLE 21 ARALIK ARASINDAKİ TARİHLER	**21 ARALIK İLE 21 MART ARASINDAKİ TARİHLER**
Bu tarihler arasında Türkiye'de gece süresi gündüz süresinden fazladır ve gece süresi uzamaya devam eder.	Bu tarihler arasında Türkiye'de gece süresi gündüz süresinden fazladır ve her geçen gün gece süresi kısalır.

COĞRAFİ KONUM İLE İLGİLİ SORULAR

Yukarıda verilen alanların hangisinde Türkiye'nin toprağı bulunur?

A) I **B) II** **C) III** **D) IV**

Ülkemiz sınırları içindeki herhangi bir yer tarif edilirken aşağıda verilen koordinatlardan hangisi kullanılmaz?

A. 27 Doğu – 38 Kuzey
B. 43 Doğu – 41 Kuzey
C. 32 Doğu – 46 Kuzey
D. 41 Doğu – 41 Kuzey
E. 43 Doğu – 32 Kuzey

Yukarıda verilen kentlerden hangilerinde ekim tarihinde güneşin doğuş batış tarihleri aynıdır

A. Ankara – Erzurum

B. Ordu – Gaziantep

C. Gaziantep – Erzurum

D. Erzurum – Ordu

E. Ordu – Ankara

I. Boğaz akıntılarının oluşması
II. Yerçekiminin değişmesi
III. Kutup Yıldızının görülebilmesi
IV. Dağların güney yamaçlarının daha sıcak olması

Yukarıda verilen durumların hangilerinde sadece matematik konum etkilidir?

A) I ve II B) II ve III
C) I ve III
D) III ve IV
E) II ve IV

I. Bakı yönünün daima kuzey olması
II. Frontal yağışların görülmesi
III. Kutup Yıldızının izlenebilmesi
IV. En soğuk ayların Aralık, Ocak, Şubat Olması

Yukarıda verilenlerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını kanıtlar?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV
E. II ve IV

Aşağıda bazı merkezlerin boylam dereceleri verilmiştir.

Buna göre verilen merkezlerin ortak özellikleri arasında:

I. Ulusal saat
II. Gölgelerin en kısa olduğu an
III. Açısal hız
IV. Alacakaranlık süresi

Aşağıdakilerden hangisi yer alır?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV

I. Marmara Denizi’nde meydana gelen alt akıntılar
II. Asor Dinamik Basıncının ülkemizi etkilemesi
III. Ülkemizin transit ticaret yolları üzerinde bulunması
IV. Konveksiyonel yağışlarının ülkemizde görülmesi

Yukarıda verilen durumlardan hangisi ülkemizin mutlak konumuyla açıklanır?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV
E. II ve IV

Aşağıda Türkiye'nin coğrafi konum özellikleri ile ilgili bazı durumlar verilmiştir. Buna göre verilen durumlardan hangisi boylam ile açıklanır?

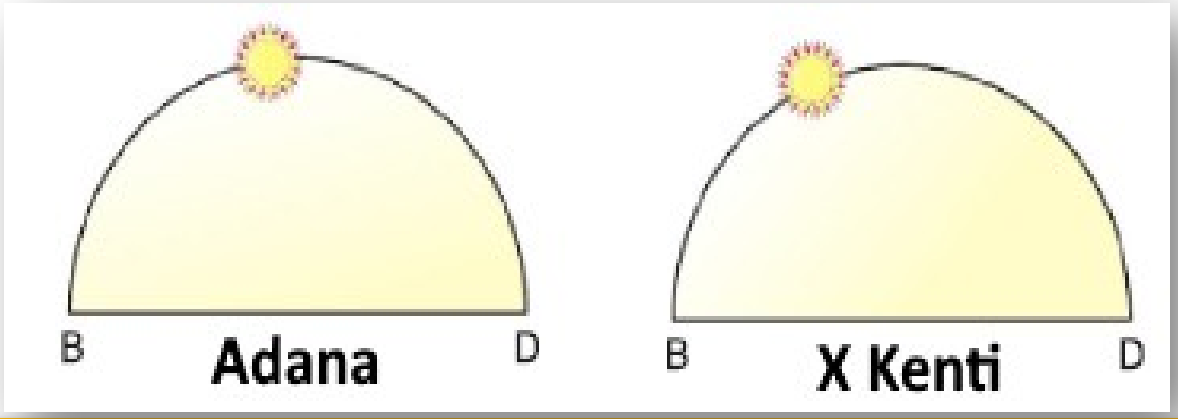
A) Türkiye'de doğuya doğru gidildikçe tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar.

B) Türkiye'de gölgeler daima kuzeye düşer.

C) Türkiye'nin yerel saati başlangıç meridyeninin yerel saatinden ileridir.

D) Türkiye güneş ışınlarını hiç 90°lik açıyla almaz.

E) Türkiye'de Akdeniz iklim özellikleri görülür.

Adana’da güneş şekildeki konumda iken X kenti aşağıdakilerden hangisidir?

A.Uşak
B.Sinop
C.Mersin
D.Edirne
E.Rize

verilen bilgiler şu şekildedir.

I. X merkezinde paralel boyları diğer merkezlere göre daha uzundur.

II. Başlangıç meridyeni ile zaman farkı en az olan merkez Y'dir.

III. Yerel saati ile ulusal saati arasındaki farkı en az olan merkez K'dir.

IV. Kutup Yıldızı'nı görme açısı en iyi olan merkez ise L'dir.

Buna göre yukarıda verilen bilgiler ile aşağıdaki merkezler eşleştirilirse hangisi doğru olur?

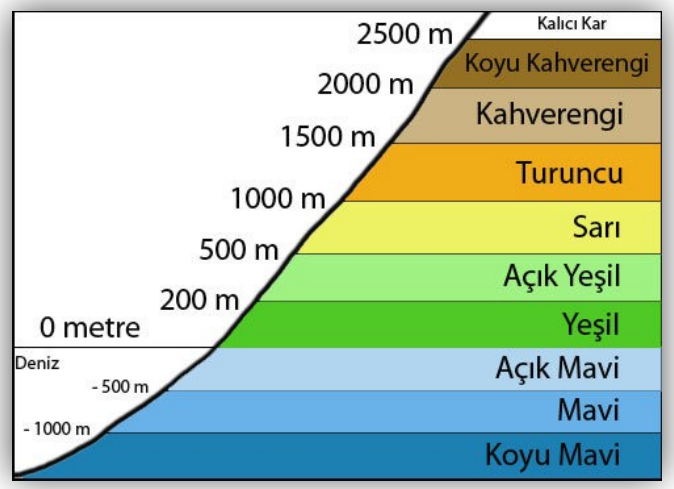
A	Sinop	Kars	İzmir	Hatay
B	Kars	İzmir	Hatay	Sinop
C	İzmir	Hatay	Sinop	Kars
D	İzmir	Sinop	Kars	Hatay
E	Hatay	İzmir	Kars	Sinop

ÖZEL (GÖRECELİ) KONUM

ÖZEL GÖRECELİ KONUMUN SONUÇLARI

- ✓ Türkiye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının yaklaştığı ara bir bölgede bulunur. Bunun sonuçları şöyle sıralanabilir.
  - ❖Türkiye üç kıta arasında doğal köprü halindedir.
  - ❖Tarih boyunca göçler için uğrak bir yer olmuştur.
  - ❖İpek ve baharat yolu gibi önemli ticaret yollarına geçitlik yapmıştır.
- ✓Türkiye birçok kültüre beşiklik etmiş tarihi bir coğrafyadır.
- ✓Türkiye Ortadoğu'daki petrol zengini ülkelere komşudur.
- ✓Üç tarafı denizlerle çevrilidir.
- ✓Ortalama yükseltisi fazladır. Eğimli arazi oranı fazladır.
- ✓Gerçek alanı ile iz düşüm alanı arasındaki fark fazladır.
- ✓Yer şekilleri çeşitlidir. Buna bağlı olarak aynı anda çeşitli mevsim ve iklim özellikleri yaşanır.
- ✓Petrol bakımından zengin olan Orta Doğu ülkelerine yakındır.
- ✓Sanayi bakımdan gelişmiş Avrupa ülkelerine yakındır.
- ✓Önemli ticaret yolları üzerinde yer alan iki önemli boğaza

YÜKSELTİ

✓Yükselti arttıkça her 200 metrede 1 C sıcaklık azalır.Ülkemizde batıdan doğuya doğru yükselti artmaktadır.Buna bağlı olarak :

✓Sıcaklıklar batıdan doğuya doğru azalır.

✓Kalıcı kar sınırı alçalır.

✓Donlu gün sayısı artar.

✓Karın yerde kalma süresi artar.

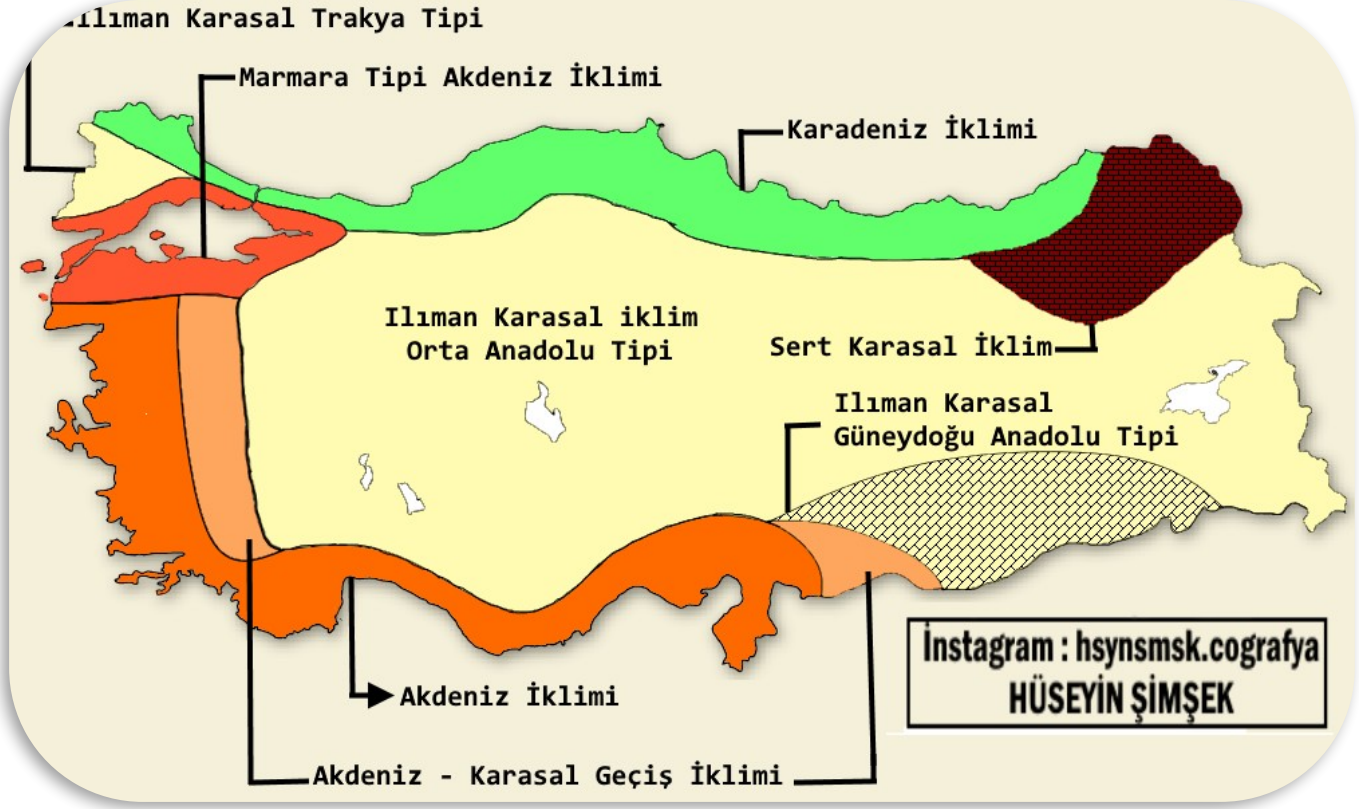
✓Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzar.

✓Yerleşme üst sınırı en yüksek olan bölge

✓Doğu Anadolu Bölgesidir.(Yükselti)

YER ŞEKİLLERİ

- ✓Yerşekilleri kısa mesafelerde değişiklik gösterir.Buna bağlı olarak:
- ✓İklim ve bitki örtüsü kısa mesafelerde değişiklik gösterir.
- ✓Mikroklima iklimler oluşur.
- ➢Rize'de Fön rüzgarları yerşekillerine bağlı olarak oluşur. Buna bağlı olarak turunçgil tarımı yapılır.
- ➢Artvin'de Zeytin
- ➢Doğu Karadeniz'de - Çay
- ➢Iğdır'da – Pamuk
- ✓Dağların uzanışından dolayı Akdeniz ve Karadeniz Bölgesinde denizel iklim iç kesimlere sokulamazken Ege bölgesinde ise denizel iklim daha fazla alana yayılmıştır.
- ✓Akdeniz ve Karadeniz fazla yağış alırken Ege'nin az yağış almasının sebebi dağların denize konumu etkilidir.
- ✓Akdeniz ikliminin Ege bölgesinde daha geniş alanlara yayılmıştır.
- ✓Bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsü kuşaklar oluşturur.
- ✓İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu engebesiz olduğu için

DENİZELLİK VE KARASALLIK

- ✓Kıyılarda nemlilik ve denizellikten dolayı sıcaklık farkları az ,kış sıcaklıkları fazla iken,karasal alanlarda sıcaklık farkı fazla kış sıcaklıkları düşüktür.
- ✓Kıyıda ormanların fazla olması nem ve yağıştan dolayıdır.
- ✓Yağış miktarı her yerde farklıdır.(Nem-Yerşekilleri)
- ✓Konveksiyonel ve yamaç yağışları özel konum

JEOLOJİK VE LİTOLOJİK YAPI

- ✓Türkiye aktif fay hatlarının bulunduğu bir kuşakta yer alır.
- ✓Deprem riski yüksektir.
- ✓Sıcak su kaynakları fazladır.
- ✓Çok sayıda faal olmayan volkan konisi yer almaktadır.
- ✓Akdeniz Bölgesi'nde karstik araziler yaygındır.
- ✓İç kesimlerde (Nevşehir çevresi) volkanik araziler yaygındır.
- ✓Çeşitli toprak tipleri görülür.
- ✓Akarsuların oluşturduğu yer şekiller yaygın olarak görülür.
- ✓Buzullara ait yer şekillerine yüksek dağlık alanlarda rastlanır.

COĞRAFİ KONUM İLE İLGİLİ SORULAR

Aşağıda verilen durumlardan hangisi özel konum ile açıklanamaz?

A. Türkiye'de Akdeniz Bölgesinde karstik kayaçların yaygın olması

B. Akdeniz ikliminin Akdeniz Bölgesi'nin aksine Ege Bölgesi'nde daha geniş alana yayılması

C. İç kesimlerde step ikliminin geniş alanda görülmesi

D. Yükselim yağışlarının İç Anadolu'da ilkbaharda, Doğu Anadolu'da yazın yaşanması

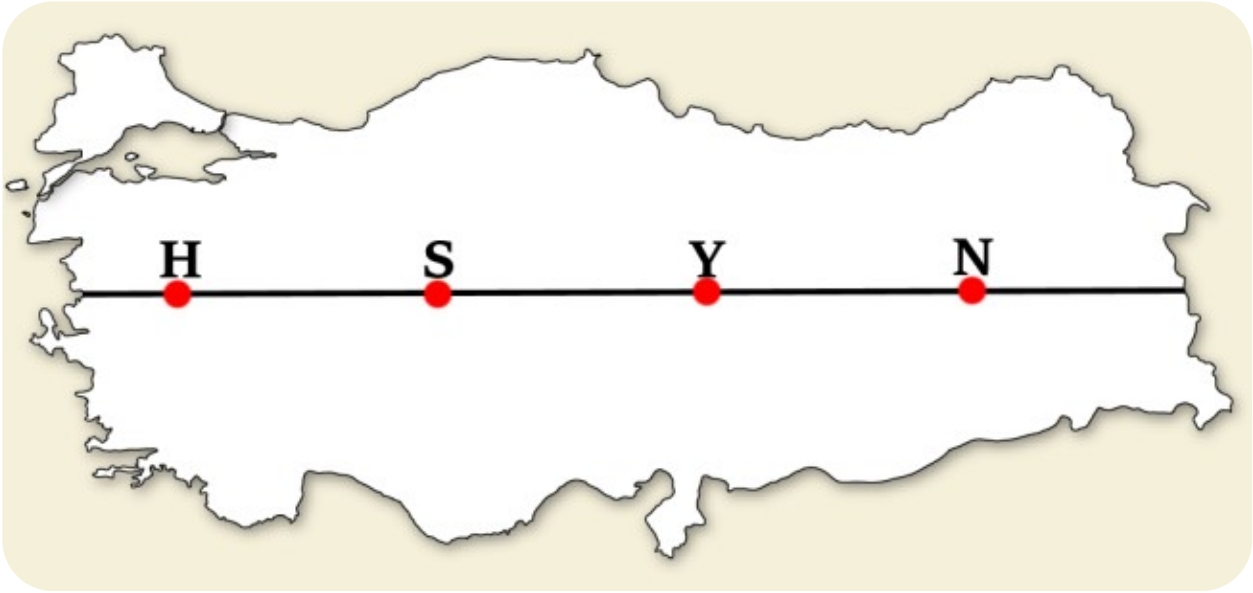
E. Uludağ'ın güney yamaçlarında karların kuzey yamaçlara göre daha erken erimesi

✓Orman üst sınırının en yüksek olduğu yer Kars – Sarıkamış'tır. (.....)
✓Orman alt sınırının el alçak olduğu yer Karadeniz Bölgesi'dir. (.....)
✓Maki üst sınırı güneyden kuzeye doğru azalır.(.....)
✓Türkiye +2 ve +3 saat dilimlerinde yer alır. (.....)

Yukarıda Türkiye'deki bazı unsurlar ile ilgili bazı durumlar ver karşılarında sebeplerini yazmak için boşluklar verilmiştir. Buna göre boşluklar doğru bir şekilde doldurulduğunda hangisi dışarıda kalır?

A. Yükselti ve Karasallık
B. Enlem
C. Boylam
D. Yağış Rejimi
E. Yerşekilleri

şağıdaki haritada ülkemizdeki 4 merkez işaretlenerek verilmişti

merkezlerle ilgili olarak:
Yerçekimi
Yerleşme üst sınırı
Alacakaranlık süresi
Gece – gündüz farkı
ngileri kesinlikle benzerdir?

I ve II B) II ve III C) I ve III
D) III ve IV E) II ve IV

I. Güneşin doğuş batış vakitlerinin sürekli değişmesi
II. Sık sık depremlerin meydana gelmesi
III. Dinamik kökenli basınç merkezlerinin etkisinde kalması
IV. Karadeniz'de kış sıcaklıklarının Doğu Anadolu'dan sıcak olması

Yukarıda verilen durumlardan hangisi mutlak konum özellikleriyle açıklanamaz?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV
E. II ve IV

I. İzlanda basıncının Türkiye'yi etkilemesi
II. Yıl içinde giysi değiştirme ihtiyacının fazla olması
III. Aynı anda farklı iklim özelliklerinin görülmesi
IV. Toros dağlarının güney yamaçlarında yağışın kuzey yamaçlarından fazla olması

Yukarıda verilen durumlardan hangisi Türkiye'nin mutlak konum özellikleri ile ilgilidir?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV

bazı durumlar ve bu durumların meydana gelme sebepleri eşleştirilmiştir. Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A. Türkiye'de iklim ve bitki örtüsü kısa mesafelerde değişmektedir. (Yerşekilleri)

B. Yaz mevsiminde Mardin, Adana'dan sıcaktır. (Karasallık)

C. Türkiye'de kuzeye doğru paralellerin boyları kısalmaktadır. (Dünya'nın şekli)

D. Türkiye sınırları içinde 76dk zaman farkı bulunması (Enlem Farkı)

E. Türkiye'nin 2. ve 3. Saat diliminde yer alması (Başlangıç Meridyeninin

Yukarıda verilen merkezlerden hangisinde 21 Aralık tarihinde güneş en erken doğup en geç batar?

A. Sakarya
B. Eskişehir
C. Afyon
D. Isparta
E. Antalya

Aşağıda verilen durumlardan hangisi özel konuma bağlı olarak ortaya çıkan durumlardan biri değildir?

A. Türkiye transit ticaret yolları üzerinde bulunur.

B. Türkiye'de kısa mesafelerde iklim ve bitki örtüsü değişim gösterir.

C. Türkiye arazisinin büyük bir kısmı tersiyerde oluşmuştur.

D. Türkiye'de kıyılardan iç kesimlere doğru sıcaklık farkları artar.

E. Türkiye'de deniz suyu tuzluluğunun en fazla olduğu deniz Akdeniz'dir.

JEOPOLİTİK KONUM

JEOPOLİTİK

Jeopolitik kavramı, “bir ülkenin veya bölgenin coğrafya, tarih, ekonomi, nüfus… vb. özelliklerinin o ülkenin dünya politikasındaki yerini ve önemini etkilemesi” olarak tanımlanabilir.
Türkiye’nin jeopolitik konumu çok önem taşımaktadır. Dünyanın gözbebeği gibi bir bölgede kurulan Türkiye Cumhuriyeti, jeopolitik konumu etkileyen etmenlerin birçoğunu taşımaktadır. Bugün dünya üzerinde herhangi bir yer seçip devlet kurmak istesek, burası yine Türkiye olurdu sanırım. Çünkü dünyada ülkemiz kadar zengin kaynaklara, tarihi yapılara vs. sahip bir ülke daha yoktur. Şimdi ülkemizin jeopolitik konumunun hangi yönlerden önemli olduğunu sırayla açıklamaya çalışalım.

JEOPOLİTİK ÖNEMİ ARTTIRAN UNSURLAR

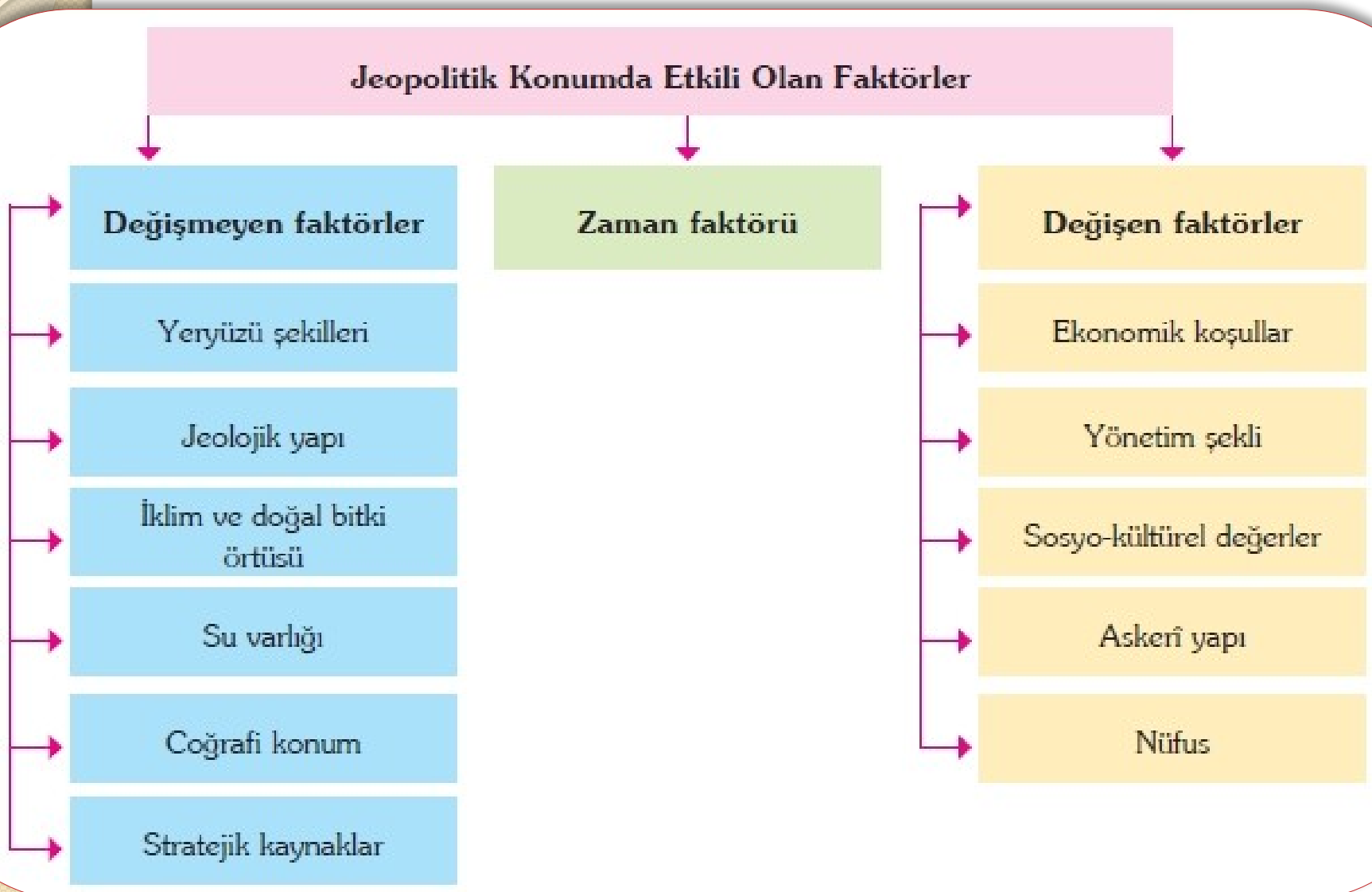
✓Türkiye; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirlerine en çok yaklaştığı bir konumda bulunmaktadır. Bu nedenle Asya ve Avrupa arasında önemli bir köprü görevi görür.
✓Türkiye, dünyanın en büyük petrol rezervlerinin bulunduğu Orta Doğu'ya çok yakındır. Petrol halen dünyadaki en önemli enerji kaynaklarının başında gelmekte ve birçok savaş petrol yüzünden yapılmaktadır.
✓Türkiye Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına hakimdir. Karadeniz, Akdeniz arasındaki su yolu Türkiye'nin kontrolündedir.
✓Türkiye, dünyada savaşların eksik olmadığı Irak, Orta Doğu, Balkanlar gibi bölgelere de çok yakındır. Ayrıca stratejik maddelere sahip Orta Asya'ya da çok yakındır. Bu durum, ülkemizi dünya güç dengesinde çok önemli bir konuma getirmektedir.
✓Üç tarafının denizlerle çevrili olması
✓Zengin ve önemli maden yataklarına sahip olması. (Bor,Uranyum,Toryum)
✓İstanbul ve Çanakkale boğazlarına hakim olması.
✓Zengin tatlı su kaynaklarına sahip olması
✓Enerji nakil hatları üzerinde bulunması (BTC,Mavi Akım ,Tanap Vs.)
✓Transit ticaret yolları üzerinde bulunması
✓İpek ve baharat yolunun önemli bir durağı olması
✓Zengin bir kültürel yapıya sahip olması

TÜRKİYE'NİN SORUNLARI

DOĞRUDAN SORUNLAR	DOLAYLI SORUNLAR
✓Batı Trakya Sorunu ✓Kıta Sahanlığı Sorunu ✓Ege Hava Sahası Sorunu ✓Kıbrıs Sorunu ✓Navtex ✓Kardak Kayalıkları ✓Ermeni Diasporası Sorunu ✓Suriye Sorunu ✓Mülteci Sorunu ✓Su Sorunu ✓Irak Sorunu	✓Dağlık Karabağ Sorunu ✓Keşmir Sorunu ✓Kosova Sorunu ✓Doğu Türkistan Sorunu ✓Makedonya Sorunu ✓Mısır ve Libya Sorunu ✓Bosna Hersek Sorunu ✓Afganistan Sorunu ✓Mısır Sorunu ✓Burma Müslümanları Sorunu

TÜRKİYE'NİN ÜYE OLDUĞU ULUSLARARASI KURULUŞLAR

- Türkiye ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)
- Avrupa Konseyi
- Birleşmiş Milletler
- G-20
- Gelişen Sekiz Ülke (D-8)
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
- İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD)
- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ)
- Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
- TÜRK KONSEYİ (Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi)

Jeopolitik Konumda Etkili Olan Faktörler
Değişmeyen faktörler
Yeryüzü şekilleri
Jeolojik yapı
İklim ve doğal bitki örtüsü
Su varlığı
Coğrafi konum
Stratejik kaynaklar
Zaman faktörü
Değişen faktörler
Ekonomik koşullar
Yönetim şekli
Sosyo-kültürel değerler
Askerî yapı
Nüfus

JEOPOLİTİK KONUM İLE İLGİLİ SORULAR

öneminin artmasına en çok neden olan durum aşağıdakilerden hangisidir?

A. Türkiye'nin son yıllarda önemli petrol rezervleri keşfetmesi
B. Son yıllarda Türkiye'nin enerji tüketiminin artması
C. Türkiye'de son yıllarda turizmde önemli bir gelişme meydana gelmesi
D. Son yıllarda Akdeniz'den çok fazla petrol tankeri geçmesi
E. Türkiye'nin enerji tüketimi fazla olan Avrupa ülkeleri ile enerji kaynakları bakımından zengin Ortadoğu ve Orta Asya ülkeleri

I. Genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahip olması
II. Genç bir arazi yapısına sahip olması
III. Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında köprü görevi görmesi

Yukarıda verilenlerden hangisi jeopolitik konum açısından önem taşımaktadır?

A. Yalnız I
B. Yalnız II
C. II ve III
D. I ve III
E. I, II ve III

Türkiye gelişmiş Avrupa ülkeleri ile maden bakımından zengin Ortadoğu ve Orta Asya ülkeleri arasında yer alır. Buna göre:

I. Enerji nakil güzergâhları
II. Ulaşım güzergâhları
III. Tarım ürünü çeşitliliği
IV. Engebeli bir arazi yapısı

Durumlarından hangisi Türkiye'ye jeopolitik açıdan önem kazandırmıştır?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV
E. II ve IV

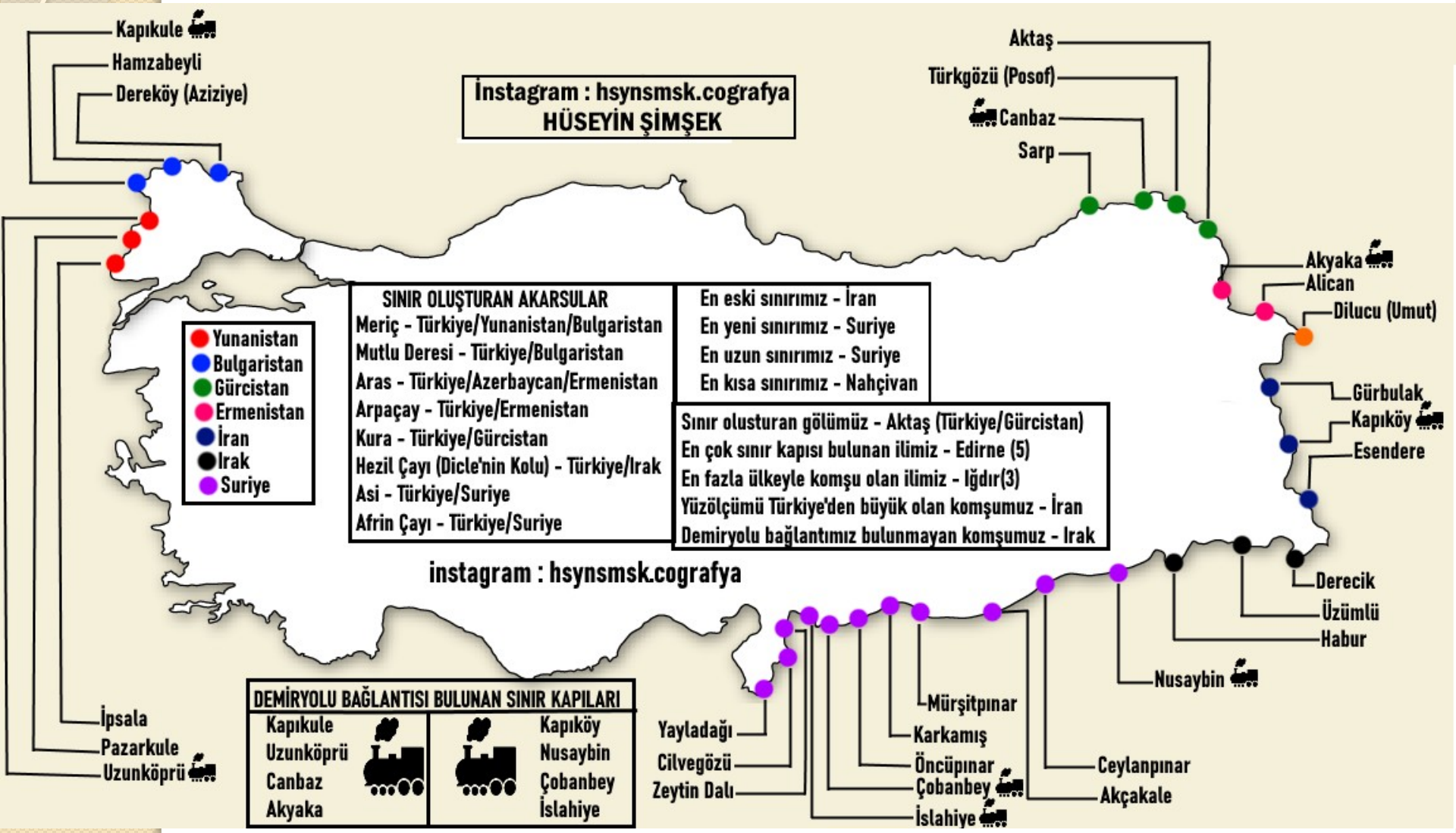
I. Uranyum
II. Boksit
III. Bor
IV. Bakır

Yukarıda verilen madenlerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik önemini arttırır?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV

SINIRLARIMIZ

- ✓En uzun sınırımız : Suriye
- ✓Bir ülkeyle olan en kısa sınırımız : Yunanistan
- ✓En kısa Sınırımız : Nahçivan (Azerbaycan)
- ✓En eski sınırımız : İran
- ✓En yeni sınırımız : Suriye
- ✓Türkiye – Gürcistan sınırında bulunan gölümüz:Aktaş (Hozapin)
- ✓Yüzölçümü Türkiye'den büyük olan komşumuz : İran
- ✓En fazla ülkeyle sınırı bulunan şehrimiz : Iğdır
- ✓En fazla sınır kapısı bulunan şehrimiz :

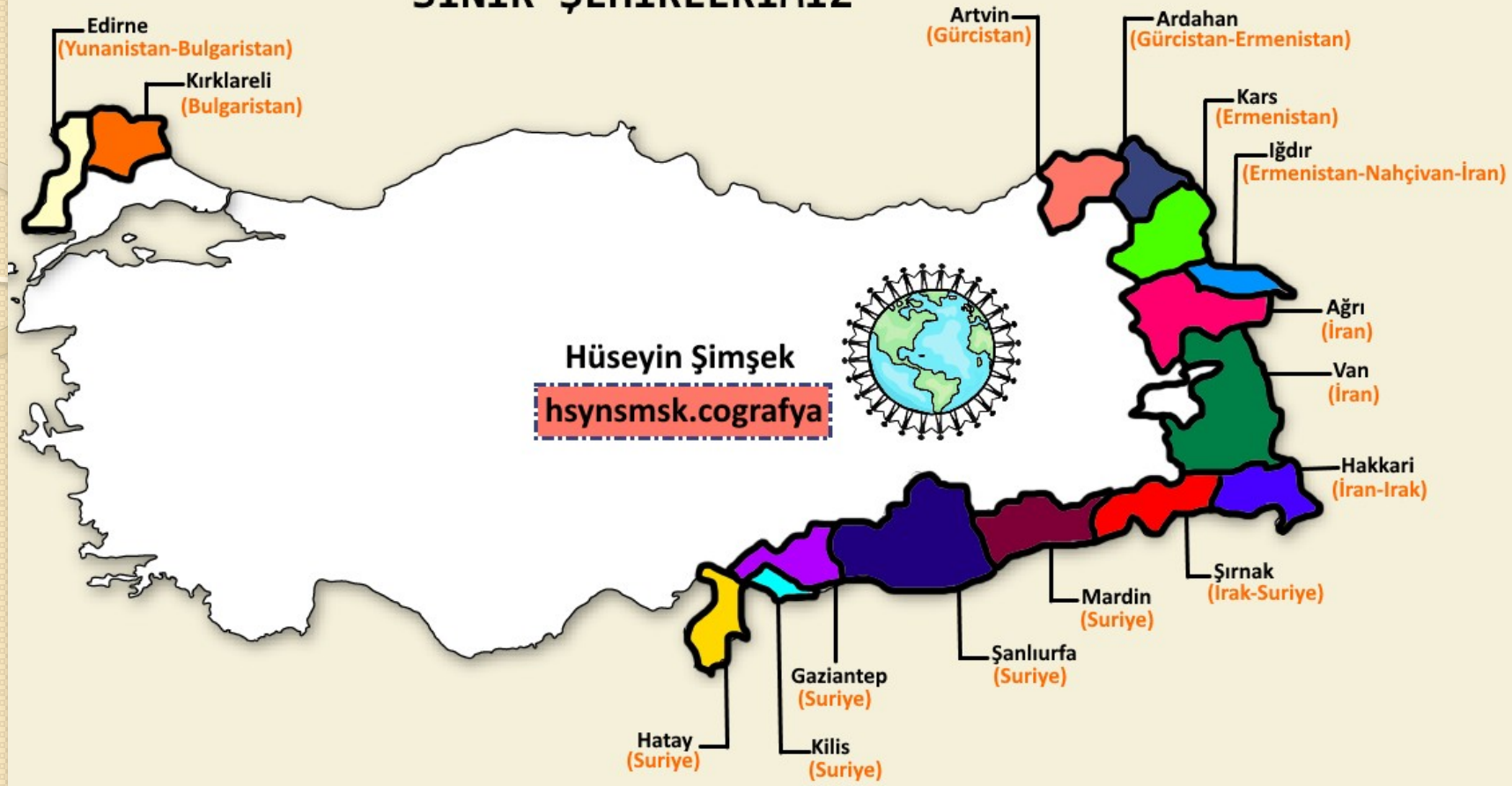

İnstagram : hsynsmsk.cografya
HÜSEYİN ŞİMŞEK
Kapıkule
Hamzabeyli
Dereköy (Aziziye)
Aktaş
Türkgözü (Posof)
Canbaz
Sarp
Akyaka
Alican
Dilucu (Umut)
Gürbulak
Kapıköy
Esendere
Derecik
Üzümlü
Habur
Nusaybin
Mürşitpınar
Karkamış
Öncüpınar
Çobanbey
İslahiye
Ceylanpınar
Akçakale
Yayladağı
Cilvegözü
Zeytin Dalı
İpsala
Pazarkule
Uzunköprü
Yunanistan
Bulgaristan
Gürcistan
Ermenistan
İran
Irak
Suriye
SINIR OLUŞTURAN AKARSULAR
Meriç - Türkiye/Yunanistan/Bulgaristan
Mutlu Deresi - Türkiye/Bulgaristan
Aras - Türkiye/Azerbaycan/Ermenistan
Arpaçay - Türkiye/Ermenistan
Kura - Türkiye/Gürcistan
Hezil Çayı (Dicle'nin Kolu) - Türkiye/Irak
Asi - Türkiye/Suriye
Afrin Çayı - Türkiye/Suriye
En eski sınırımız - İran
En yeni sınırımız - Suriye
En uzun sınırımız - Suriye
En kısa sınırımız - Nahçivan
Sınır olusturan gölümüz - Aktaş (Türkiye/Gürcistan)
En çok sınır kapısı bulunan ilimiz - Edirne (5)
En fazla ülkeyle komşu olan ilimiz - Iğdır(3)
Yüzölçümü Türkiye'den büyük olan komşumuz - İran
Demiryolu bağlantımız bulunmayan komşumuz - Irak
instagram : hsynsmsk.cografya
DEMİRYOLU BAĞLANTISI BULUNAN SINIR KAPILARI
Kapıkule
Uzunköprü
Canbaz
Akyaka
Kapıköy
Nusaybin
Çobanbey
İslahiye

SINIR OLUŞTURAN AKARSULARIMZ

- ✓Meriç – Bulgaristan, Yunanistan, Türkiye
- ✓Aras – Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan
- ✓Arpaçay – Türkiye, Ermenistan
- ✓Hezil Çayı (Dicle’nin kolu) – Türkiye, Irak
- ✓Mutlu Deresi (Rezve) – Türkiye, Bulgaristan
- ✓Asi Nehri – Türkiye ,Suriye
- ✓Kura – Türkiye, Gürcistan

SINIR ŞEHİRLERİMİZ

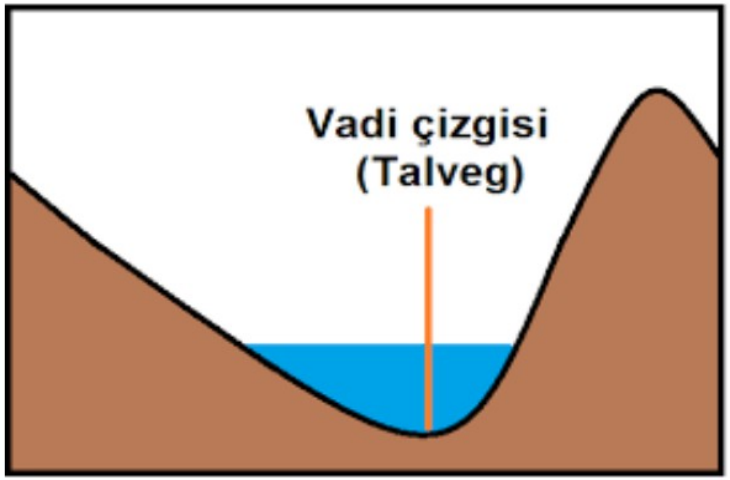

En uzun sınırımız: Suriye
En kısa sınırımız: Nahçivan(Azerbaycan)
En eski sınırımız: İran (163 Kasrı Şirin)
En yeni sınırımız: Suriye (1939)
En fazla ülkeyle sınırı olan ilimiz: Iğdır (3)
Gölün oluşturduğu sınır: Gürcistan (Aktaş)
En fazla sınır kapımız olan ülke: Suriye
En fazla sınır kapısı bulunan il: Edirne (5)
Yüzölçümü bizden büyük olan komşumuz: İran
Nüfus miktarı ülkemize en yakın komşumuz: İran
En çok sorun yaşadığımız komşumuz: Yunanistan

Hem denize hem komşu ülkelere sınırı olan iller: Edirne-Kırkareli-Artvin-Hatay
Demiryolu bağlantımız bulunmayan tek komşumuz: Irak
Bir akarsuyu oluşturduğu en uzun sınırımız: Yunanistan
Sınır aşan akarsularımız: Fırat-Dicle-Aras-Kura-Çoruh-Asi-Meriç
Su Sorunu yaşadığımız ülkeler: Irak-Suriye (Fırat-Dicle
En son açılam sınır kapımız: Zeytin Dalı (Hatay) - Suriye
NOT! Türkiye'nin doğrudan sorunlarını tamamı komşuları iledir.
Sınır komşusu olmadığımız bir ülkeyle doğrudan sorunumuz yoktur.
NOT! Demir İpek Yolu projesi kapsamında trenler Canbaz - Kapıkule sınır kapılarını kullanarak geçiş yapacaktır.
NOT! Ermenistan ile sınır kapılarımız siyasi olaylardan dolayı kapalıdır.
NOT! Suriye ile sınır kapılarımızın bazıları ise savaş nedeniyle kapalıdır.

SINIRLAR

Talveg çizgisi: Akarsuyun en derin noktalarını birleştiren çizgidir. Sınır çiziminde akarsuyun en derin noktası olan talveg çizgisi kullanılır.

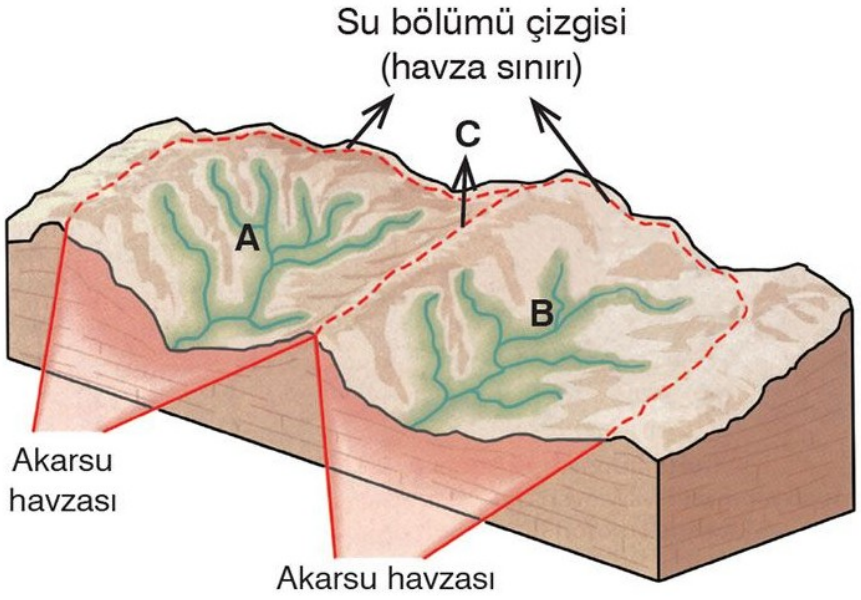
Türkiye - Yunanistan arasında Meriç Nehrinin talvegi
Türkiye - Ermenistan arsında Aras ve Arpaçay'ın Talvegi

sınır çiziminde kullanılır.

HSYNSMSK.COGRAFYA

SINIRLAR

Su bölümü çizgisi: İki komşu akarsu havzasını birbirinden ayıran çizgidir. Bu çizgi dağların zirvesinden geçer.

İRAN - TÜRKİYE SINIRININ BÜYÜK BİR KISMINI SU BÖLÜMÜ ÇİZGİSİ OLUŞTURUR.

HSYNSMSK.COGRAFYA

SINIRLAR

Aktaş (Hozapin) Gölü Türkiye-Gürcistan sınırında bulunan göldür. Sınır çizen tek gölümüzdür.

Türkiye - Gürcistan sınırı

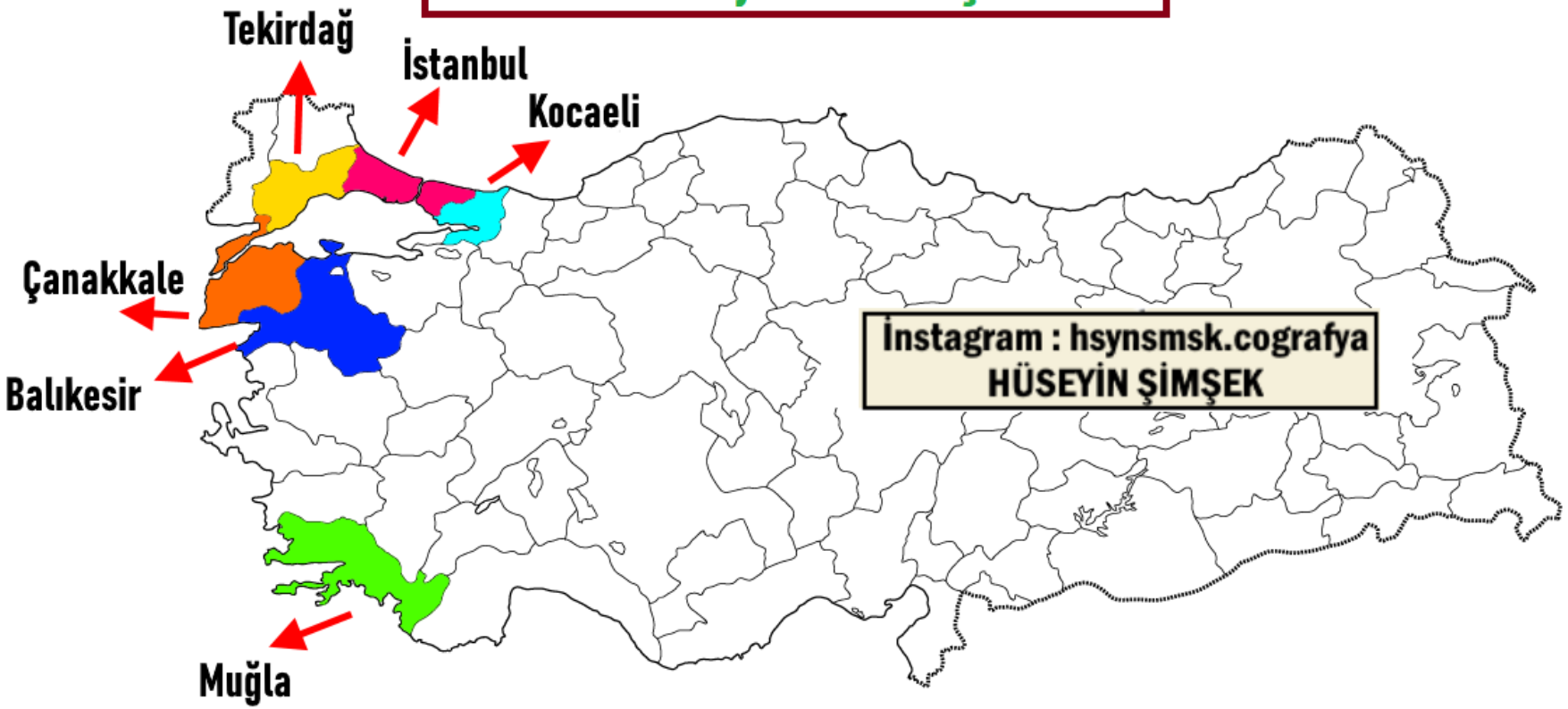
HSYNSMSK.COGRAFYA

KARADENİZ'E KIYISI OLAN İLLER

- Bulgaristan
- Gürcistan
- Romanya
- Rusya
- Türkiye
- Ukrayna

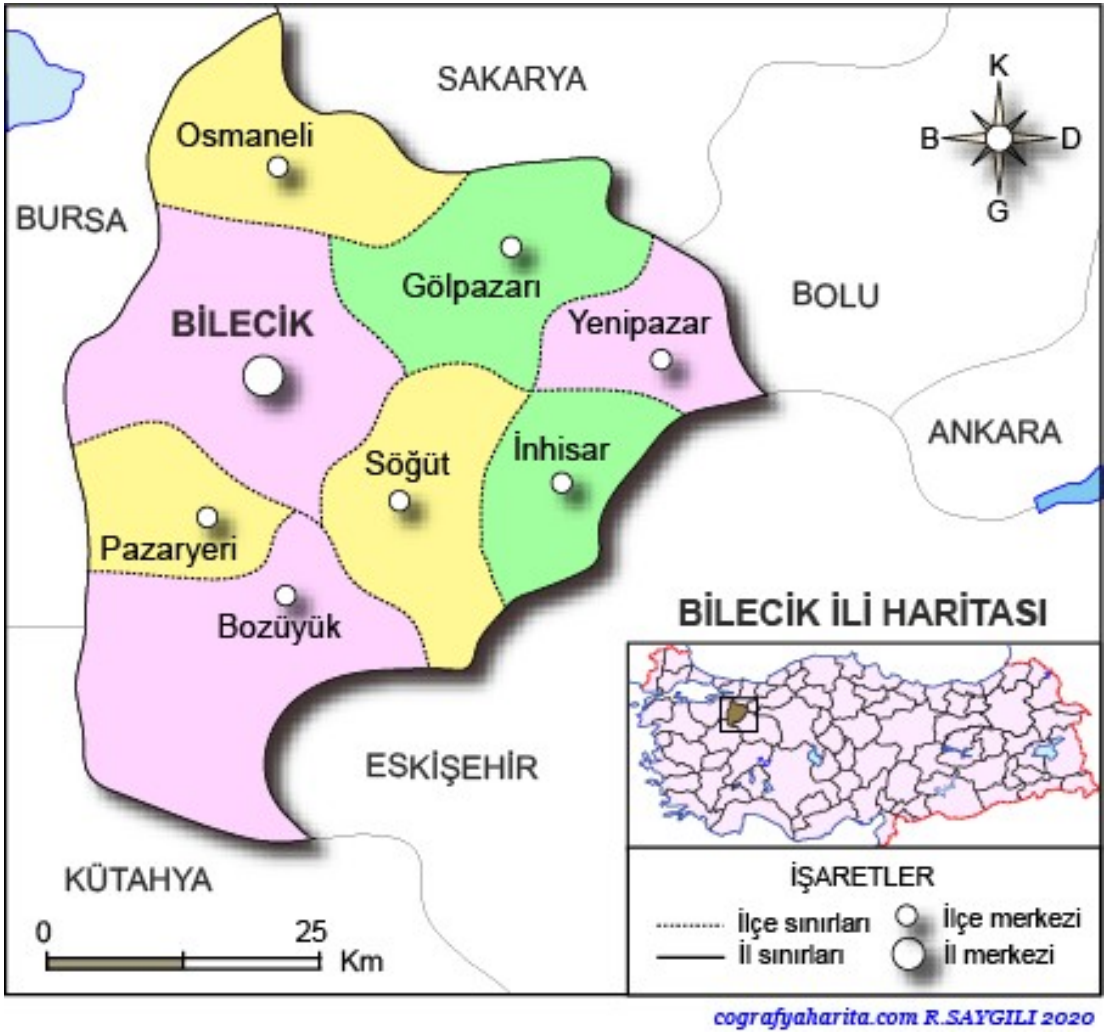
İki denize kıyısı olan şehirler

KOCAELİ - Karadeniz-Marmara
İSTANBUL - Karadeniz-Marmara
TEKİRDAĞ - Karadeniz-Marmara
ÇANAKKALE - Ege-Marmara
BALIKESİR - Ege-Marmara
MUĞLA - Ege-Akdeniz

Türkiye'de gerçek kıyı uzunluğu en fazla olan bölge: Ege Bölgesi
Türkiye'de kuş uçuşu kıyı uzunluğu en fazla olan bölge: Karadeniz Bölgesi
Türkiye'de en uzun kıyı şeridine sahip şehir: Muğla
İki kıtada toprağı olan şehirler: Çanakkale-İstanbul
Doğu-batı uzunluğu en fazla olan bölge: Karadeniz Bölgesi
Doğu-batı uzunluğu en fazla olan şehir: Antalya
Kuzey-güney genişliği en fazla olan bölge: Doğu Anadolu
Kuzey-güney genişliği en fazla olan şehir: Konya

Türkiye’de 4 coğrafi bölgede toprağı bulunan tek ilimiz

En uzun kıyı şeridine sahip ilimi

Bu durum üzerinde etkili olan faktör kıyının çok girintili çıkıntılı olmas

SINIRLAR İLE İLGİLİ SORULAR

I. Bir akarsuyun çizdiği en uzun sınırdır.
II. Demiryolu bağlantılı sınır kapımız olmayan komşumuzdur.
III. En eski sınırımızdır.

Sınırlarımız ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgiler ışığında sıralarsak hangisi doğru sıralama olur?

A. Suriye – Azerbaycan – Irak
B. Bulgaristan – Irak – Gürcistan
C. Yunanistan – Irak – İran
D. İran – Suriye – Ermenistan
E. Ermenistan – Azerbaycan – Bulgaristan

I. Tekirdağ
II.Amasya
III.Kırklareli
IV.Manisa
Yukarıda verilenlerden hangilerinin denize kıyısı yoktur?
A.I ve II
B.II ve III
C.I ve III
D.III ve IV
E.II ve IV

I. Ermenistan
II.Gürcistan
III.Yunanistan
IV.Bulgaristan
Türkiye'nin yukarıda verilen komşularımızdan hangilerinin Karadeniz'e kıyısı bulunmaz?
A.I ve II
B.II ve III
C.I ve III
D.III ve IV
E.II ve IV

I. En fazla sınır kapısı bulunan kentimiz – Edirne
II. En fazla ülkeye sınırı olan kentimiz – Hakkâri
III. En fazla sınır kapısı bulunan ülke – Suriye
IV. En son sınır kapısı açılan ülke – Yunanistan

Sınırlarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A. I ve II
B. II ve III
C. I ve III
D. III ve IV

Türkiye’nin taraf olduğu sorunlar doğrudan ve dolaylı sorunlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Buna göre:

I. Batı Trakya Sorunu

II.Karabağ Sorunu

III.Navtex Sorunu

IV.Kosova Sorunu

Verilen sorunlardan hangisi Türkiye’nin doğrudan sorunları arasında yer alır?

A.I ve II

B.II ve III

C.I ve III

D.III ve IV

E.II ve IV

Aşağıda sınır oluşturan bazı akarsular ve sınır oluşturdukları ülkeler eşleştirilmiştir.
Buna göre eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
A.Arpaçay – Ermenistan
B.Meriç – Yunanistan
C.Asi – Suriye
D.Kura – İran
E.Mutlu Deresi – Bulgaristan

Yunanistan sınırımızın büyük bir kısmı su bölümü çizgisinden geçer.
Ermenistan sınırımızın bir kısmını Arpaçay nehri oluşturur.
En uzun kara sınırımız İran sınırıdır.
En yeni sınırımız Suriye sınırıdır.
Yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
I ve II
II ve III
I ve III
III ve IV
II ve IV

Sosyal medya

İnstagram : hsynsmsk.cografya ve

Telegram : t.me/kpsscografya18